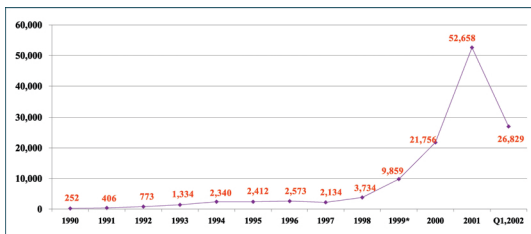

ศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์

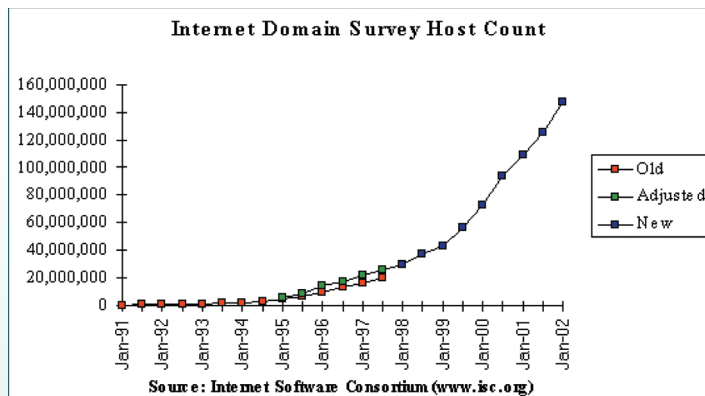
Thai Computer Emergency Response Team: Thai CERT

ปัจจุบันมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย ในองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงประชาชนโดยทั่วไปที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล หรือเป็นแหล่งข้อมูล ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านการศึกษา การพาณิชย์ การดำเนินงานขององค์กร การกิจส่วนตัว หรือแม้แต่เพื่อความบันเทิง จากการที่มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกจำนวนมากและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และ/หรือความมั่นคงต่อบุคคล/องค์กร/ประเทศ ทำให้เป็นแรงจูงใจให้เกิดอาชญากรรมชนิดใหม่ขึ้นบนอินเทอร์เน็ต นั่นคืออาชญากรรมคอมพิวเตอร์ โดย รูปแบบของอาชญากรรมมีได้หลากหลาย อาทิเช่น การโจรกรรมข้อมูล การลักลอบเปลี่ยนแปลง การรบกวนหรือขัดขวางการให้บริการ การทำลายระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยและไม่ซับซ้อนทางด้านสถานที่ตั้งซึ่งอาชญากรสามารถเลือกโจมตีต่อเป้าหมาย ณ จุดใดๆ ก็ได้บนโลก โดยอาศัยเพียงการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต ยังผลให้การก่ออาชญากรรมคอมพิวเตอร์นี้สามารถกระทำได้ง่าย ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียมูลค่ามหาศาลและยากต่อการจับกุม ปัจจุบันมีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากต่อองค์กรที่เป็นผู้เสียหายมักไม่เปิดเผยเหตุการณ์ต่อสาธารณะเนื่องจากกลัวจะกระทบกระเทือนต่อภาพพจน์และการดำเนินงานขององค์กร

ศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ หรือมีชื่อภาษาอังกฤษว่า Computer Security Incident Response Team (CISRT) หรือ Computer Emergency Response Team (CERT) มีหน้าที่หลักๆ ในการตอบโต้ และจัดการต่อเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยคอมพิวเตอร์บนอินเทอร์เน็ต โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์และลดความเสี่ยงต่ออาชญากรรมคอมพิวเตอร์ให้กับสมาชิก หรือผู้ขอรับบริการ ซึ่งงานในหน้าที่ของ CERT ได้แก่

- การตอบสนองต่อเหตุการณ์ความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ (Incidental Response)
- การให้คำแนะนำในการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย (Alert and Advisory)
 - การพัฒนาเครื่องมือและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการใช้งานคอมพิวเตอร์
 - การตรวจสอบความปลอดภัย (Security Audit)
 - การจัดสัมมนาอบรมในเรื่องความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ (Security Training)
 - การเผยแพร่ข่าวสารความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ (Public Awareness)

ปัจจุบันมีหน่วยงานในหลายประเทศทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดตั้งองค์กรในลักษณะ CERT อาทิเช่น CERT/CC-Pittsburg สหรัฐอเมริกา, AUSCERT ออสเตรเลีย, JPCERT/CC ญี่ปุ่น, SigCERT สิงคโปร์, NISER มาเลเซีย และอื่นๆ อีกมากกว่า 80 แห่งทั่วโลก ซึ่ง CERT ทุกแห่งก็มีความมุ่งหมายอันเดียวกัน คือการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้งานคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ต่างกันเพียงแต่รายละเอียดปลีกย่อยของการให้บริการต่อสมาชิก

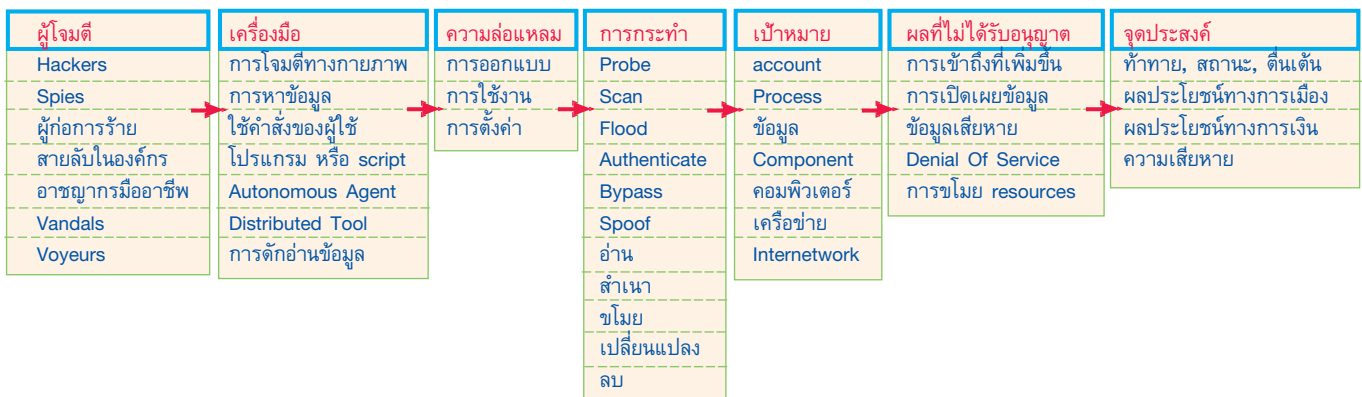
ศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์

Thai Computer Emergency Response Team: Thai CERT

เหตุการณ์ละเมิดความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ นั้นเกิดจากการที่ผู้โจมตีอาศัยเครื่องมือ ต่างๆ มาฉวยโอกาสถึง ความล่อแหลม ของระบบเพื่อจะสามารถกระทำต่อเป้าหมายให้บังเกิดผลที่ไม่ได้รับอนุญาต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของผู้โจมตี ดังแสดงในรูปด้านล่าง

เหตุการณ์ละเมิดความปลอดภัยคอมพิวเตอร์

ตัวอย่างเหตุการณ์ เช่น ในกรณีของ Nimda worm ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าจะประกอบไปด้วย

1. ผู้โจมตี - ในที่นี้คาดว่าจะเป็นผู้เขียนไวรัส, ผู้ประสงค์ร้าย
2. เครื่องมือ - คือโปรแกรม
3. ความล่อแหลม - เป็นความล่อแหลมที่เกิดขึ้นจากการออกแบบตัวโปรแกรมต่างๆ ที่ worm นี้ทำงานอยู่ได้ ได้แก่ โปรแกรมอ่าน e-mail ช่องโหว่ของระบบปฏิบัติการ (OS) การแชร์ไฟล์ผ่านเครือข่าย
4. การกระทำ - การกระทำของ worm นี้คือการคัดลอก (ตัวเอง), กระจายตัวผ่านเครือข่ายเพิ่ม traffic ของเครือข่ายทำให้เครือข่ายใช้งานไม่ได้
5. เป้าหมาย - เป้าหมายของ worm นี้คือข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่าย
6. ผลที่ไม่ได้รับอนุญาต - ในที่นี้คือทำให้เกิดการเปิดเผยของข้อมูลและข้อมูลเสียหาย
7. จุดประสงค์ - คาดว่าจะเพื่อความทำลาย ความตื่นตัน หรือผลประโยชน์อื่นแอบแฝง

จะเห็นได้ว่าการที่จะเกิดเหตุการณ์ละเมิดความปลอดภัยคอมพิวเตอร์นั้น จะต้องมีการเชื่อมต่อกันอย่างสมบูรณ์ของทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าวนี้ ดังนั้น หากเราสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการเชื่อมต่อที่สมบูรณ์ได้เราก็จะสามารถ ป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ละเมิดความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ขึ้นได้

ศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์

Thai Computer Emergency Response Team: Thai CERT

ไวรัส คือ โปรแกรมขนาดเล็กที่แฝงตัวกับโปรแกรมหรือไฟล์อื่นๆ ซึ่งไวรัสมีความสามารถที่จะสำเนาตัวเองได้โดยอัตโนมัติ และสามารถกระจายตัวเองโดยการแทรกตัวไปติดไฟล์ต่างๆ นอกจากนี้ไวรัสยังมีความสามารถที่จะสำเนาตัวเองไปยังคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นได้โดยผ่านทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรืออาศัยสื่อทางคอมพิวเตอร์อื่น เช่น แผ่นดิสก์ ซีดี เอ็ม.ดี. ฯลฯ

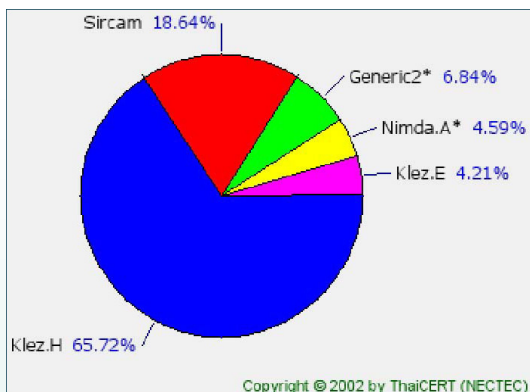
การกระจายตัวของไวรัส (Virus Infection)

การกระจายตัวของไวรัสระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ภายในเครือข่ายเดียวกัน หรือระหว่างเครือข่ายสามารถเกิดขึ้นได้หลายวิธี เช่น

- การแชร์ไฟล์ในระบบเครือข่าย
- อี-เมลซึ่งมี attachment file ที่มีไวรัสแนบมา
- โปรแกรมที่ติดตั้งจากแผ่น diskette หรือ cd-rom เมื่อโปรแกรมนั้นๆ มีไวรัสแนบมา
- การสำเนาไฟล์หรือข้อมูลจากเครื่องให้บริการ (Server)
- Internet News Group ต่างๆ
- การรับส่งไฟล์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต เมื่อไฟล์นั้นๆ เป็นไฟล์ที่ประกอบด้วยไวรัสไม่ว่าจะเป็น WWW หรือ ICQ
- การแทรกตัวของไวรัสที่แฝงตัวในเว็บเพจ ผ่าน ActiveX หรือ Java Script

แผนภูมิวงกลมแสดงการแพร่กระจายไวรัสคอมพิวเตอร์

ในช่วง 10 ก.พ. - 10 พ.ค. 2545

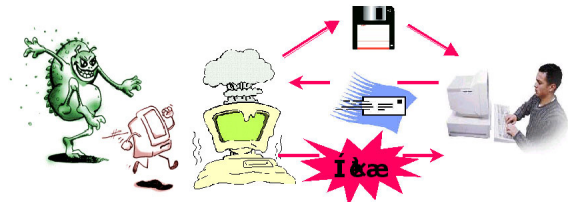
มูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากไวรัสคอมพิวเตอร์ทั่วโลก

ปี พ.ศ.	มูลค่าโดยรวมของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากไวรัสคอมพิวเตอร์ (หมื่นล้าน ดอลลาร์สหรัฐ)
2001 Nimda.....	0.63
2001 CodeRed(s)	2.62
2001 Sircam	1.05
2000 Love Bug.....	8.75
1999 Melissa	1.10
1999 Explorer	1.02

อ้างอิงจาก Computer Economics, Inc: 2001

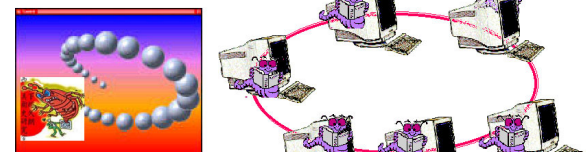
ไวรัสคืออะไร

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่กระจายตัวเองไปสู่ไฟล์ต่างๆ ในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยอาศัยพาหะเช่น อีเมล(E-mail) ผู้ใช้ไฟล์แนบแผ่นดิสก์(Floppy disk)

หนอน (Worm)

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถแพร่กระจายได้ด้วยตัวเองผ่านระบบเน็ตเวิร์ก (E-mail) หรืออาศัยคุณสมบัติในตัวเช่น SMTP ทำให้แพร่กระจายรวดเร็ว

โทรจัน (Trojan)

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ถูกออกแบบให้แฝงตัวเข้าไปในระบบกับโปรแกรมอื่น เช่น รูปแบบ Flash เพื่อ ดัก จับ ดู และควบคุมการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ของเป้าหมาย แต่จะไม่สำเนาตัวเองแพร่ไปสู่ระบบอื่น

ข่าวหลอกลวง (Hoax)

เป็นการส่งข้อความต่อๆ กันเหมือนจดหมายลูกโซ่เพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด โดยอาศัยเทคนิคจิตวิทยา ทำให้ข่าวสวานั้นน่าเชื่อถือ เช่น ไวรัส A virtual card for you.

โปรดอย่าดื่ม..... มือถือยี่ห้อ..... ฯลฯ

ฉันได้รับเรื่องนี้อีกแล้วของจริง ไปหาซื้อ!!! อ่านโดยทันทีและส่งผ่านให้ทุก คนที่คุณรู้จัก ตอนนี้อามีใครบางคนกำลังส่ง Screensaver สุดสวยงามเป็นรูปของเบียร์ Budweiser มาให้ถ้าคุณดาวน์โหลดมัน คุณจะดูสวยเสียข้อมูลทุกสิ่ง ฮาร์ดไดรฟ์ของคอมพิวเตอร์จะพังและใครบางคนจากอินเทอร์เน็ตของคุณ ห้ามดาวน์โหลดมันได้จากการนี้โดยเด็ดขาด!!! มันเพิ่งออกมาแล้วเท่านั้น โปรดแจ้งจ่ายเอกสารนี้ออกไป นี้อือ ไวรัสตัวใหม่ มั่วร้ายมากและผู้คน จำนวนมากมายยังไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับมัน จำและนำนี้ไปประกาศต่อหน้าคนรู้จักจากไมโครซอฟท์ โปรดแชร์ข่าวนี้กับทุกคนที่เจอจะเข้าอีเมล์แอดเดรส อีกครั้ง! ผ่านข้อความนี้ไปยังทุก คนใน Address book ของคุณเพื่อช่วยการแพร่ระบาดของมัน AOL บอกว่านี่คือไวรัสที่อันตรายและยังไม่มีการแก้ไขในตอนนี้

งานเทคโนโลยีเพื่อความมั่นคงของประเทศไทย
ฝ่ายประยุกต์เทคโนโลยี
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

www.nectec.or.th/info/posters/

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2545 โดย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
ห้ามคัดลอก หรือนำไปเผยแพร่ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
112 ถนนพหลโยธิน คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
โทรศัพท์ 0-2564-6900 โทรสาร 0-2564-6901.3
<http://www.nectec.or.th/> e-mail: info@nectec.or.th

BAB01-V2-45
6 มิถุนายน 2545

ศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์

Thai Computer Emergency Response Team: Thai CERT

NECTEC
Electronic • Computer • Telecommunication • Information

วิธีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์

ทาง E-mail (อีเมล)

- อย่าเปิดไฟล์ที่แนบมา จากบุคคลที่ไม่รู้จัก หรือไม่แน่ใจ
- อย่าเปิดไฟล์ที่แนบมา จนกว่าจะรู้ที่มา
- อย่าเปิด E-mail ที่มี subject ที่เป็นข้อความจูงใจ เช่น ภาพเด็ด รหัสผ่าน เป็นต้น
- ลบ E-mail ที่ไม่แน่ใจทั้งหมด เพื่อตัดปัญหาทั้งปวง
- อัปเดต โปรแกรมที่ใช้อ่าน อีเมล เช่น IE. และ Outlook Express
- สร้าง Filter Rule ในโปรแกรมรับ-ส่ง E-mail
- แยกความสำคัญของเมลบ็อกซ์ตามลำดับ ความสำคัญของ E-mail

วิธีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์

ทางไฟล์ (File) และสื่อ (Media) เช่น Diskett, CD-ROM, DVD,

Tape back up

- scan virus กับ สื่อ (Media) ก่อนใช้งานทุกครั้ง
- ไม่ใช้ สื่อ (Media) ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา เช่น แผ่น pantip
- สร้าง virus - free start up disk สำหรับใช้เวลาจำเป็น
- ควรใช้งานเอกสารเป็น RichTextFormat (.rtf) แทน Document Format (.doc)
- ไม่ควรเปิดไฟล์ (file) ที่มีนามสกุลแปลกๆ เช่น image.txt.vbs ให้ลบทั้งหมด

วิธีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์

ทางอินเทอร์เน็ต

- ไม่เปิดไฟล์ที่แนบมา กับ E-mail หรือ ICQ, IRC หรือ การแลกเปลี่ยนไฟล์ โดยเฉพาะ .exe .pif .com .bat .vbs
- ไม่ควรเข้าเว็บไซต์ที่มากับ E-mail, ICQ โฆษณาชวนเชื่อ
- ไม่ดาวน์โหลดไฟล์ต่างๆ จากเว็บไซต์ที่ไม่มั่นคงปลอดภัย
- ติดตามข่าวสารข้อมูลไวรัสและแจ้งเตือนไวรัสอยู่เสมอ

วิธีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์

ทางระบบ

- ติดตั้งโปรแกรม Antivirus
- ปรับปรุงฐานข้อมูลไวรัสอยู่เสมอ (Update Antivirus)
- ติดตั้ง patch ใหม่ๆ ระบบปฏิบัติการ
- ตั้งค่าของ OS ให้เห็นไฟล์ที่มีอยู่ทั้งหมด
- จัดแฟ้มไฟล์ต่างๆ ในองค์กร
- จัดใช้ E-mail free ภายในองค์กร

วิธีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์

นโยบายขององค์กร

- สำรองข้อมูลสำคัญไว้เสมอ
- จำกัดจำนวนและผู้ใช้ ใ้ในการใช้งานเครื่อง
- เลือกใช้การสแกน E-mail ตรวจสอบไวรัส ก่อนส่งผ่านเข้ามาในระบบ
- ห้ามรับ-ส่ง เอกสารที่ลงท้ายด้วย .exe หรือ .vbs ในองค์กร
- พนักงานต้องไม่กำจัดไวรัสด้วยตนเอง ถ้าไม่มีความรู้
- ตรวจสอบการดาวน์โหลดไฟล์ และการนำโปรแกรมต่างๆ มาใช้ ในองค์กร

การป้องกันไวรัส

งานเทคโนโลยีเพื่อความมั่นคงของประเทศไทย
ผ่านประยุกต์เทคโนโลยี
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

www.nectec.or.th/info/posters/

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
112 ถนนพหลโยธิน คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
โทรศัพท์ 0-2564-6900 โทรสาร 0-2564-6901-3
<http://www.nectec.or.th/> e-mail: info@nectec.or.th

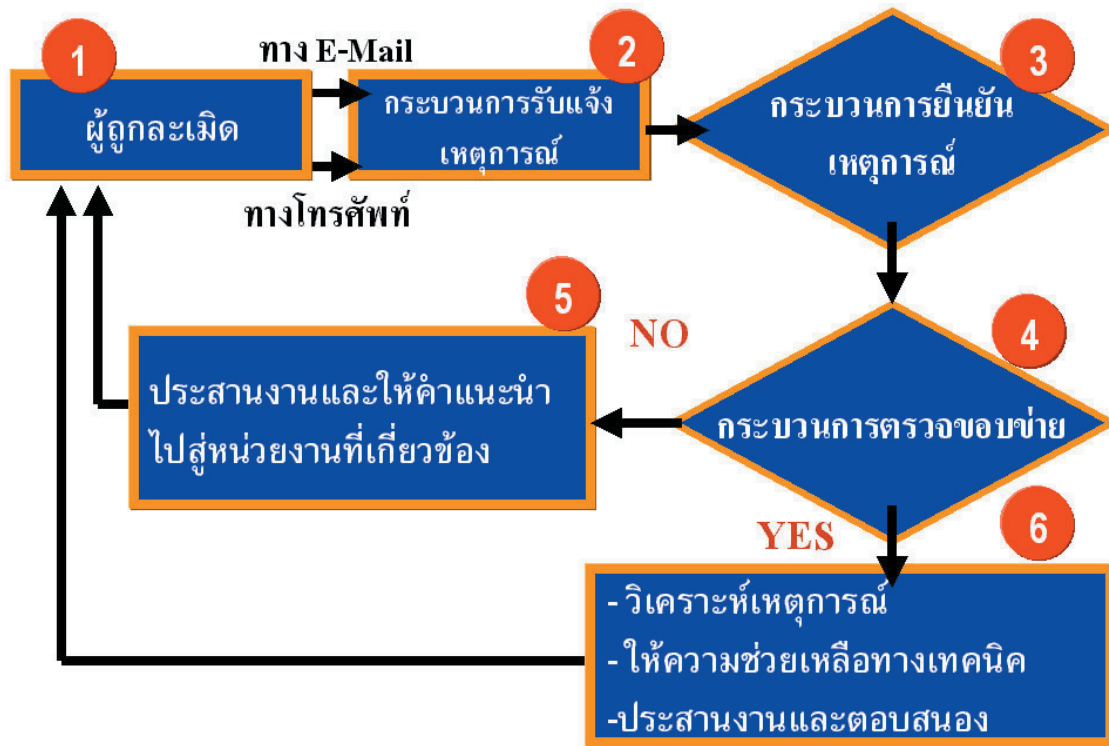
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
112 ถนนพหลโยธิน คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
โทรศัพท์ 0-2564-6900 โทรสาร 0-2564-6901-3
<http://www.nectec.or.th/> e-mail: info@nectec.or.th

BAB01-02-45
6 มิถุนายน 2545

ศูนย์ประสานงานการรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์

Thai Computer Emergency Response Team: Thai CERT

ผังขั้นตอนการดำเนินงานในการตอบสนองความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ ของ ThaiCERT

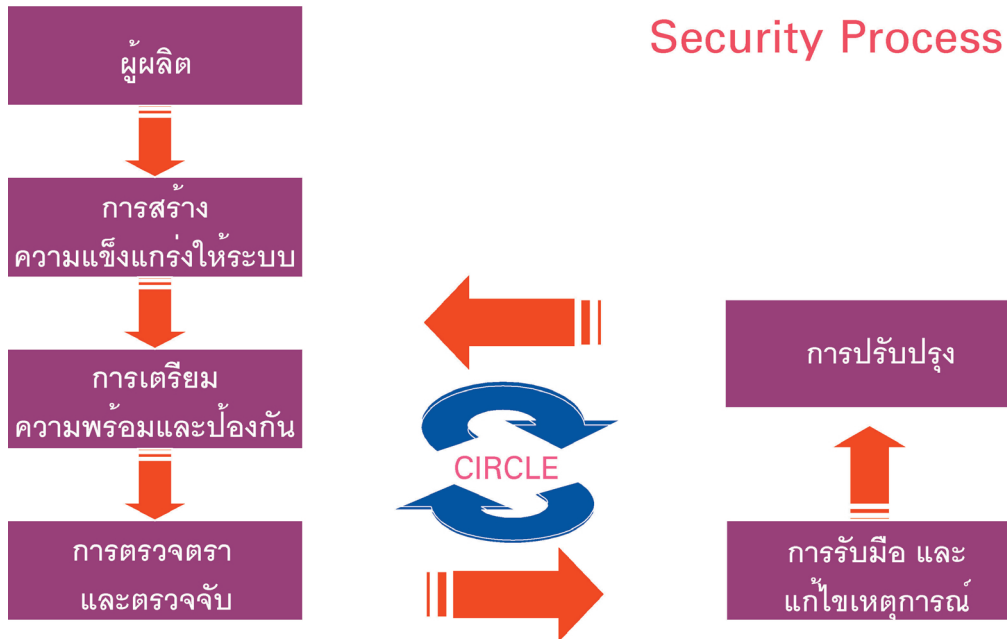
การตรวจสอบกระบวนการแจ้งเหตุ เพื่อพิสูจน์ตัวตน

- ที่อยู่.....
- ชื่อ-นามสกุล.....
- ชื่อองค์กร.....
- เบอร์โทรศัพท์..... โทรสาร.....
- อีเมล (E-mail)
- ประเภทขององค์กร (รัฐ, เอกชน, ส่วนตัว)

รายละเอียดของเหตุการณ์

- ชื่อ Host และ IP address
- หน้าที่ของ Host
- เวลา และย่านเวลา
- รายละเอียดของเหตุการณ์ (Log File วันที่ เวลา)
 - Log file
 - วันที่และเวลา
 - เวอร์ชัน ของซอฟต์แวร์
 - Patch
 - ผลที่เกิดขึ้น

กระบวนการรักษาความปลอดภัย Security Process

Vendor/developer

ช่องโหว่ (Hole),
ข้อบกพร่อง (Bug)
โปรแกรมแก้ไขข้อบกพร่อง (Patch Release)
การยกระดับโปรแกรม (Upgrade)
การติดตั้งค่าโดยปริยาย (Default Installation)

Hardening

ข้อมูล (Data)
โฮสต์ (Host)
เครือข่าย (Network)
อินเทอร์เน็ต (Internet)
ทางกายภาพ (Physical)
เชิงตรรกะ (Logical)
นโยบายการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง
ของระบบ (Policy)

Prepare/Prevent

ไฟล์ และไดเรกทอรี (File + Directory)
กระบวนการ (Process)
เคอร์เนล (Kernel)
ประสิทธิภาพ (Performance)
เครือข่าย (Network)
การกู้ระบบ (Disaster Recovery)
ความลับของผู้ใช้ (User Confidential)
กระบวนการ (Procedure)
สมุดบันทึก (Log book)
การติดต่อ (Contacts)
ระบบทดสอบ (Test Environment)
นโยบายการเตรียมพร้อมและป้องกัน (Policy)

Detect/Capture

การวิเคราะห์ (Analysis)
การตรวจดู เฝ้าดูข้อมูล (Monitor Info)
ระบบการตรวจจับการบุกรุก (IDS)
กระบวนการแจ้งเตือน (Alarm process)
นโยบายการตรวจจับ (Policy)
การตรวจสอบ (Audit)
การดักจับข้อมูล (Sniffer)
ไฟร์วอลล์ (Firewall)
โปรแกรมป้องกันไวรัส (Antivirus Software)

Response/Recovery

การวิเคราะห์ (Analysis)
การวิเคราะห์จากหลักฐาน (Forensics)
การประชาสัมพันธ์ (PR)
การรับมือกับเหตุการณ์ความปลอดภัยคอมพิวเตอร์
(Incident Response)
การสำรองข้อมูล (Back up)
การดำเนินคดีตามกฎหมาย (Law enforcement)
นโยบายการรับมือกับเหตุการณ์ (Policy)
ระบบรับมือกับเหตุการณ์อัตโนมัติ
(Auto-Response System)
ทีมวิเคราะห์นโยบาย (Policy Team)

Improve

โปรแกรมแก้ไขข้อบกพร่อง (Patch)
การฝึกอบรม (Training)
ฐานความรู้ (Knowledge Base)
นโยบายการปรับปรุง (Policy)